

aardrijkskunde

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijd aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommitteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommitteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommitteerde.
- 4 De examinator en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinator en de gecommitteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommitteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
 - 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
 - 7 Indien de examinator of de gecommitteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
 - 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
 - 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinator en gecommitteerde (eerste en tweede corrector):*

Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*

Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

4 Beoordelingsmodel

Vraag

Antwoord

Scores

Wereld

Opgave 1 – Afrikaanse haute couture uit Nederland

1 maximumscore 2

Juiste verschillen zijn:

- De productie van Vlisco vindt plaats in een centrumland (in tegenstelling tot de productie van de meeste grote textielbedrijven).
- De verkoop van Vlisco-producten vindt vooral plaats in (semi)perifere landen (in tegenstelling tot de verkoop van de meeste grote textielbedrijven).

per juist verschil

1

2 maximumscore 2

Juiste kenmerken zijn:

- Het aantal inwoners (en dus de potentiële afzetmarkt) in West-Afrika groeit.
- Veel landen in West-Afrika hebben een groeiende economie / worden steeds welvarender.
- Vlisco levert textielproducten die goed aansluiten bij de specifieke wensen rondom cultuur / identiteit van West-Afrikanen.

per juist kenmerk

1

3 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Veel grote textielbedrijven hebben hun productie de laatste decennia verplaatst naar landen in (Zuid)oost-Azië met lagere productiekosten
- zodat deze bedrijven goedkope textielproducten op de markt kunnen brengen in West-Afrika (en daarmee een bedreiging kunnen vormen voor de afzet van Vlisco)

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

Juiste manieren zijn:

- Door gebruik te maken van lokale designers uit Nigeria wordt voorkomen dat homogenisering van de productie plaatsvindt.
- Door katoen te gebruiken van lokale katoenboeren wordt gezorgd voor een zekerder inkomen voor deze boeren.
- Door de productie in Helmond / Nederland te houden, wordt voorkomen dat daar banen verloren gaan.
- Vlisco biedt exclusieve / herkenbare producten die goed aansluiten bij de kledingcultuur in West-Afrika.

per juiste manier

1

Opgave 2 – Superslenders voor de superrijken

5 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- deze steden een grote aantrekkingskracht hebben op zowel de superrijken als op minder vermogenden (die kansen zien om een bestaan op te bouwen in de schaduw-economie / informele sector in wereldsteden)
- zodat de sociaal-economische verschillen tussen rijke groepen mensen en armere groepen mensen groter zullen worden

1

1

6 maximumscore 2

Uit het antwoord moet blijken dat

- door de aanwezigheid van gated communities en superslenders mensen uit de hogere sociaal-economische klasse gescheiden (kunnen) wonen van mensen uit de lagere sociaal-economische klasse
- Een juist verschil is:
Superslenders en gated communities hebben hoofdzakelijk een woonfunctie, terwijl in edge cities ook veel werkgelegenheid is.

1

1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

Uit de omschrijving moet blijken dat

- gentrification een proces is (van opwaardering van een wijk / buurt op sociaal-economisch gebied), waarbij bewoners uit de lagere sociaal-economische klasse worden verdrongen door nieuwe (meer vermogende) bewoners 1
- Een juist argument voor de stelling is:
De wijk rondom de superslenders zal een aantrekkende werking hebben op ondernemende (vermogende) mensen die willen profiteren van de aanwezigheid van deze nieuwe superrijken (zodat het proces van gentrification zal versnellen). 1
- Een juist argument tegen de stelling is:
De bewoners van de superslenders zullen niet vaak aanwezig zijn in de wijk / weinig geld uitgeven in de wijk / weinig gebruikmaken van de voorzieningen in de wijk (zodat het proces van gentrification niet zal versnellen). 1

8 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- Voor de superrijken zijn er in Nederland geen échte wereldsteden waar zij zich zullen willen vestigen / in Nederland zijn er weinig exclusieve voorzieningen voor superrijken.
- Superslenders passen niet goed in het straatbeeld van Nederlandse (historische) binnensteden.
- Nederland heeft geen cultuur waarin mensen in een afgesloten woonomgeving gaan wonen.

per juiste reden 1

Aarde

Opgave 3 – Yellowstone National Park en omgeving

9 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- de Noord-Amerikaanse plaat (in zuidwestelijke richting) over een hotspot schuift 1
- en dat in de Snake River Plain daardoor een keten van vulkanische gesteenten is ontstaan die in noordoostelijke richting steeds jonger wordt 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

10 maximumscore 2

Een juiste uitleg is:

- Bij de uitbarsting van een supervulkaan kan een enorme hoeveelheid as de stratosfeer / atmosfeer worden ingeblazen / een mondiale klimaatverandering teweegbrengen (oorzaak) 1
- waardoor hele ecosystemen ontwricht kunnen raken / diersoorten kunnen uitsterven / geo(bio)logische processen verstoord kunnen worden (en er een nieuw geologisch tijdperk ingeluid wordt) (gevolg) 1

11 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- Snake River Plain (redelijk) vlak is en dat in de omgeving van Yellowstone National Park bergen liggen (oorzaak) 1
- waardoor vochtige lucht niet opstijgt in Snake River Plain, maar pas in de omgeving van Yellowstone National Park tegen de gebergtes wordt gedwongen te stijgen (en daar uitregent) (gevolg) 1

12 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- in het stroomgebied van de Columbia River in de winter veel sneeuw valt / blijft liggen 1
- die pas in de lente / zomer smelt en dan voor een afvoerpiek zorgt 1

Opgave 4 – De stervende stad

13 maximumscore 2

Uit de beschrijving moet blijken dat

- bij Italië subductie plaatsvindt / de Apulische Plaat onder de Euraziatische Plaat duikt 1
- waarbij de onderduikende plaat smelt en er magma opstijgt richting het aardoppervlak (waarbij gesteenten van vulkanische oorsprong worden gevormd) 1

14 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat in de omgeving van Civita di Bagnoregio en Orvieto een aantal vrijwel ronde kratermeren ligt / (net ten westen van Civita di Bagnoregio) het kratermeer Lago di Bolsena ligt.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 2

- Een juist argument voor indeling bij de stollingsgesteenten is: 1
Tufsteen heeft een vulkanische oorsprong / is gevormd uit materiaal dat uit het binnenste van de aarde afkomstig is (wat kenmerkend is voor stollingsgesteenten)
- Een juist argument voor indeling bij de sedimentgesteenten is: 1
Bij de vorming van tufsteen is sprake van afzetting van as / materiaal (wat kenmerkend is voor sedimentgesteenten).

16 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de rots waarop Civita di Bagnoregio is gebouwd langzaam maar zeker wordt afgebroken door erosie en verwering (en het stadje op den duur zal verdwijnen).

Zuidoost-Azië

Opgave 5 – Landbouwgebieden in het noorden van Vietnam

17 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- in de winter / januari boven het vasteland van (Zuidoost-)Azië een hogedrukgebied ligt / het equatoriaal minimum op het zuidelijk halfrond ligt (oorzaak) 1
- waardoor op het vasteland van Zuidoost-Azië een (droge) aflandige wind waait / de lucht daalt (gevolg) 1

18 maximumscore 1

- laagland: intensief
- heuvelland: intensief
- bergen / hoogland: extensief

Opmerking

Alleen wanneer alle drie de antwoorden juist zijn, 1 scorepunt toekennen.

19 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat de terrassen landdegradatie / bodemerosie / afspoeling tegengaan (zodat de bodemvruchtbaarheid behouden blijft).

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

20 maximumscore 2

Uit de uitleg moet blijken dat

- de boeren in de bergen bos kapten / platbrandden om er landbouwgrond van te kunnen maken (oorzaak) 1
- waardoor meer sediment beschikbaar kwam (en de delta zich kon uitbreiden) (gevolg) 1

21 maximumscore 2

- Door de aanleg van stuwdammen wordt sediment afgezet in de stuweren achter de stuwdammen (en is bij de monding minder sediment beschikbaar voor het uitbreiden van de delta uitbreiden) 1

- Door de stijgende zeespiegel dringt zout water de delta binnen / vindt verzilting plaats 1

Opgave 6 – Rondom de Zuid-Chinese Zee

22 maximumscore 1

Uit het antwoord moet blijken dat door de halfjaarlijks kerende (moesson)wind in de Zuid-Chinese Zee in de winter koud zeewater naar het zuiden wordt geblazen en in de zomer warm zeewater naar het noorden wordt geblazen.

23 maximumscore 3

- continentaal plat 1

Uit de beschrijving moet blijken dat

- in laaggelegen (dalings)gebieden langs de kust gedurende lange tijd (organisch) materiaal wordt afgezet / sedimentatie plaatsvindt 1

- en dat (de resten van) organisch materiaal door hoge druk / hoge temperatuur worden omgezet in olie en gas 1

24 maximumscore 3

- atlaskaart 154A 1

- Een juiste reden vanuit de politieke dimensie is:

De landen die lid zijn van de ASEAN zijn het onderling ook niet eens over de claims / maken zelf aanspraak op de eilanden in de Zuid-Chinese Zee.

- Een juiste reden vanuit de economische dimensie is:

De landen die lid zijn van de ASEAN zijn voor hun handel / import en export afhankelijk van China (en durven zich daarom nauwelijks te verzetten tegen China).

25 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- China probeert door de toegenomen economische en politieke macht steeds meer gebieden (waaronder de Zuid-Chinese Zee) binnen zijn invloedssfeer te krijgen 1
- wat door andere mondiale grootmachten (zoals de Verenigde Staten en de Europese Unie) wordt beschouwd als een bedreiging voor hun belangen in deze regio / zodat andere mondiale grootmachten de groeiende invloed van China op (onder andere) de Zuid-Chinese Zee willen inperken / controleren 1

Leefomgeving

Opgave 7 – Schiermonnikoog

26 maximumscore 2

- de (aaneengesloten) duinenkust: langs de westkust / Hollandse kust / de kust van Noord- en Zuid-Holland 1
- de estuariumkust: Zuidwest-Nederland / Zeeland 1

Opmerking

Alleen wanneer het type kust in combinatie met de locatie juist is, 1 scorepunt toekennen.

27 maximumscore 3

Een juiste beschrijving bevat de volgende drie elementen:

- De getijdenstroom op de Noordzee gaat ten noorden van de Waddeneilanden van (zuid)west naar (noord)oost 1
- De vloedstroom komt eerst door het zeegat ten westen van de Waddeneilanden de Waddenzee in en daarna via het zeegat ten oosten van de Waddeneilanden 1
- De vloedstroom die door het westelijke zeegat de Waddenzee instroomt, heeft aan de zuidkant van de Waddeneilanden een voorsprong ten opzichte van de vloedstroom die door het oostelijke zeegat de Waddenzee instroomt (en dus ontmoeten de vloedstromen elkaar niet halverwege ten zuiden van de Waddeneilanden, maar ten oosten daarvan) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

28 maximumscore 2

- Uit een juiste fysisch-geografische oorzaak moet blijken dat bij Schiermonnikoog (aan de noordkant van het eiland) voldoende zand beschikbaar is (waardoor de kust zich via natuurlijke processen versterkt) 1
- Juiste sociaal-geografische redenen zijn:
 - Op Schiermonnikoog wonen niet veel mensen.
 - De economische betekenis van Schiermonnikoog is relatief klein.

29 maximumscore 2

Juiste redenen zijn:

- Door de zee af en toe te laten binnendringen wordt het land achter de duinen / stuifdijk door sedimentatie via natuurlijke weg opgehoogd.
- De zoutinvloeden vanuit zee zorgen voor een dynamisch gebied met een hoge (bio)diversiteit.

per juiste reden

1

Opgave 8 – De geografie van het Nederlands voetbal

30 maximumscore 1

het primaire verzorgingsgebied van Middelburg en Goes / Zeeland

31 maximumscore 2

Uit de redenering moet blijken dat

- in deze verzorgingsgebieden de bevolkingsdichtheid relatief laag is / relatief weinig mensen wonen
- zodat de reikwijdte van deze clubs relatief groot is / fans een relatief grote afstand moeten afleggen naar het stadion van hun club (en de verzorgingsgebieden dus relatief groot zijn)

1

1

32 maximumscore 3

- publiek-private samenwerking

- Juiste redenen zijn:

1

2

- Op de oorspronkelijke locaties waren vaak onvoldoende mogelijkheden om uit te breiden.
- De oorspronkelijke locaties werden door de uitbreiding van de stad steeds moeilijker bereikbaar.
- De voetbalstadions veroorzaakten op de oorspronkelijke locaties in toenemende mate overlast voor de bewoners.

Opmerking

Aan een juiste reden 1 scorepunt toekennen.

33 maximumscore 2

Een juiste redenering is:

- Door te fuseren met een andere club zijn de financiële mogelijkheden vaak groter / kunnen grotere sponsoren worden aangetrokken (economische dimensie) 1
- maar in de praktijk is het moeilijk om concurrerende voetbalclubs met elk hun eigen identiteit / cultuur / geschiedenis samen te laten gaan (sociaal-culturele dimensie) 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf.
Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 25 juni.

6 Bronvermeldingen

Opgave 1

bron 1 www.vlisco.com

bron 2 http://media2.wnyc.org/i/1275/540/l/80/1/sac_de_michelle.jpg

Opgave 2

bron 1 <http://skyscraper.org>

Opgave 3

bron 1 bron: http://geophysics.eas.gatech.edu/dufek/papers/Leeman_SnakeRiver.pdf

bron 2 <http://fwee.org/environment/what-makes-the-columbia-river-basin-unique-and-how-we-benefit>

Opgave 4

bron 1 <https://i2.wp.com/touristsbychance.files.wordpress.com/2015/04/civita-di-bagnoregio.jpg>

Opgave 5

bron 1 vrij naar: Dixon, J. e.a. (2001) Farming Systems and Poverty. Improving Farmer's Livelihoods in a Changing World. FAO & World Bank.

Than D.V. (2003) "Culture, Environment and Farming Systems in Vietnam's Northern Mountain Region." Pp.180-205 in South Asian Studies, Vol.41 (2)

Opgave 6

bron 1 bron: <http://www.eia.gov>

bron 2 vrij naar: https://en.wikipedia.org/wiki/South_China_Sea

Opgave 7

bron 1 https://www.google.nl/?gws_rd=ssl#q=dijkering+schiermonnikoog (pag. 30)

bron 2 bron: Aerophoto-Schiphol

Opgave 8

bron 1 bron: KNVB Expertise, peildatum februari 2017